

MMKS

UJEDINJENE NACIJE

Mehanizam za međunarodne krivične sudove

Mehanizam za međunarodne krivične sudove (MMKS ili Mehanizam) osnovao je Savjet bezbjednosti Ujedinjenih nacija 22. decembra 2010. da nastavi nadležnosti, prava, obaveze i ključne funkcije Međunarodnog krivičnog suda za Ruandu (MKSR) i Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) nakon okončanja njihovih mandata. MMKS ima dva ogranka, jedan u Arushi, Tanzanija, i drugi u Haagu, Nizozemska.

OBRAĆANJE

PRESEDNIK

(Isključivo za medije. Nije zvaničan dokument.)

Arusha, Hag, 6. decembar 2017.

Obraćanje sudije Theodora Merona, predsednika Međunarodnog rezidualnog mehanizma za krivične sudove, Savetu bezbednosti Ujedinjenih nacija 6. decembar 2017.

Gospodine predsedniče, ekscelencije, dame i gospodo:

Privilegija mi je da vas još jednom izvestim o napretku koji je Međunarodni rezidualni Mehanizam za krivične sudove ostvario u svom radu tokom proteklih šest meseci i da to učinim za vreme predsedavanja Japana, čvrstog zagovornika međunarodnog pravosuđa. Takođe bih želeo da izrazim zahvalnost Egiptu, Italiji, Ukrajini, Urugvaju i Senegalu, ostalim odlazećim članicama Saveta bezbednosti, čija je podrška Mehanizmu i međunarodnom pravosuđu tokom njihovog mandata bila izuzetno važna.

U tom pogledu, želeo bih da posebno zahvalim ambasadoru Elbiu Rosselliju iz Urugvaja na njegovom izvrsnom rukovođenju neformalnom radnom grupom Saveta za međunarodne sudove tokom prethodne dve godine, i da zahvalim svim članovima te grupe na podršci radu i efikasnom funkcionisanju Mehanizma. Istovremeno, ponovo želim da izrazim svoju zahvalnost na savetima koje u vezi s brojnim kompleksnim i osetljivim pitanjima dobijamo od Službe za pravne poslove Ujedinjenih nacija pod rukovodstvom podsekretara Ujedinjenih nacija za pravne poslove i pravnog zastupnika Ujedinjenih nacija, g. Miguela de Serpe Soaresa, i pomoćnika generalnog sekretara Ujedinjenih nacija za pravne poslove g. Stephena Mathiasa. Takođe mi je čast da se danas ovde pojavim pred vama zajedno sa mojim kolegama i prijateljima, predsednikom Agiusom, i s tužiocem Brammertzom, koji podnose svoje poslednje izveštaje Savetu u ime MKSJ.

* * *

Gospodine predsedniče, ekscelencije,

Danas obeležavamo istinski izuzetnu prekretnicu u međunarodnom pravosuđu.

Pre nešto manje od dvadeset pet godina, ovaj Savet je pokrenuo jedan odvažan eksperiment: osnivanje jednog međunarodnog krivičnog suda koji je trebalo da sudi u predmetima koji uključuju neke od najtežih zločina koje je svet ikada video.

U vreme osnivanja Međunarodnog suda, mnogi posmatrači (a, možda, čak i neki članovi ovog Saveta) sumnjali su u to da će ovaj novi sud išta postići i da uopšte i može nešto da postigne – sumnjali su da

Mehanizam za međunarodne krivične sudove

Arusha Tel: +255 (0)27 356 5376

Hag Tel: +31 70 512 5691

Email: mict-press@un.org

Pratite MMKS na [Facebook](#), [Twitter](#), [YouTube](#), [LinkedIn](#)
www.unmict.org

će doći do hapšenja; da će se voditi suđenja; i da će sud koji je osnovan na papiru moći da postane održiva institucija, koja u praksu sprovodi ono što je u to vreme i dalje bilo nov i donekle radikalno ideal: obezbeđivanje individualne krivične odgovornosti za međunarodne zločine.

Kao što svi znamo danas, MKSJ ne samo da je opovrgao te sumnje, već je, njima nasuprot, dostigao i, štaviše, prevazišao nadanja svojih najoptimističnijih zagovornika.

U stotinama i stotinama pravosudnih odluka i presuda izrečenih tokom poslednjih četvrt veka, MKSJ je razjasnio i učvrstio osnovne principe međunarodnog humanitarnog prava i prava ljudskih prava, i doveo do povećane pažnje za običajno međunarodno pravo. Iz predmeta u predmet, Međunarodni sud je jasno stavio do znanja da i najkompleksnija suđenja mogu i moraju biti vođena u skladu sa svim garancijama i pravima na zakoniti sudski postupak, čime je postavio standard koji druga suđenja za teške povrede međunarodnog prava moraju ispuniti. Svojoj praksom i procedurama, koji oslikavaju jedinstvenu harmonizaciju različitih pravnih tradicija u jednu koherentnu celinu, Međunarodni sud je postavio dragocene presedane za druge sudove širom sveta.

Nije preterano reći da se danas nalazimo u svetu koji je transformisan svime onim što je Međunarodni sud postigao, zajedno s talasom drugih međunarodnih sudova osnovanih i inicijativa za pozivanje na odgovornost na nacionalnom nivou pokrenutih nakon 1993. godine. Zahvaljujući hrabrom eksperimentu koji je Savet bezbednosti započeo 1993. godine, i zahvaljujući svemu što je MKSJ postigao i omogućio od tog vremena, principi pravde i međunarodnog prava na kojima se zasniva Povelja Ujedinjenih nacija su ojačani, glasovi žrtava grubih povreda međunarodnog prava bolje se čuju, a pozivanje na odgovornost za teške zločine je sve više nešto što se očekuje, a ne izuzetak.

* * *

Gospodine predsedniče, ekscelencije,

Nasleđe MKSJ je nešto na šta treba da budemo ponosni. Kao bivši predsednik u četiri mandata i sudija MKSJ sa dugogodišnjim stažom, posebno sam počastvovan što, zajedno sa svojim kolegama na Mehanizmu, delujem kao čuvar tog nasleđa dok izvršavamo i privodimo kraju ključne rezidualne funkcije kako MKSJ, tako i njegovog sestrinskog suda, MKSR.

Prikladno je, zaista, da fokus ovog sastanka bude na MKSJ, njegovim dostignućima i poukama koje smo izvukli iz njegovog rada. Stoga će ostatak mog izlaganja biti kratak i samo ću se osvrnuti na neka od pitanja koja su detaljnije objašnjena u mom pisanom izveštaju podnesenom 17. novembra.

Mehanizam se, kao što cenjeni članovi ovog Saveta znaju, trenutno nalazi u periodu povećane pravosudne aktivnosti, sa dva značajna žalbena postupka koji su u toku (u predmetima protiv Radovana Karadžića i Vojislava Šešelja), nastavkom ponovljenog suđenja koje je počelo prošlog juna u predmetu *Stanišić i Simatović*, kao i brojnim drugim *ad hoc* pravosudnim pitanjima koja se tiču svega od zahteva za preispitivanje presuda do zahteva za pristup poverljivim informacijama.

Sa zadovoljstvom mogu da izvestim da će pretres po žalbi Tužilaštva u predmetu *Šešelj* biti održan u Hagu sledeće sedmice, 13. decembra 2017, a da se izricanje presude u tom predmetu očekuje u prvom delu 2018. godine. Održavanje pretresa po žalbi u predmetu *Karadžić* očekuje se do kraja drugog tromesečja 2018, dok se izricanje presude u tom predmetu očekuje krajem 2019. godine. To što su oba ova predmeta u poodmakloj fazi žalbenog postupka odraz je efikasnih radnih metoda koje primenjuju Sudska veća Mehanizma. Takođe bih želeo da podsetim da će eventualne žalbe proistekle iz nedavne presude koju je Pretresno veće MKSJ izreklo pre dve sedmice u postupku protiv Ratka Mladića takođe biti u nadležnosti Mehanizma.

Kao što se članovi ovog Saveta možda sećaju, Žalbeno veće Mehanizma je prošlog juna odobrilo zahtev za preispitivanje presude u predmetu *Ngirabatware*, i nakon obimne argumentacije strana u postupku u međuvremenu, pretres po tom pitanju zakazan je za period od 8. do 16. februara 2018, iako zahtev za povlačenje branioca g. Ngirabatwarea po kojem se trenutno rešava može uticati na ovaj raspored. Očekuje se da će taj pretres biti prvi pravosudni postupak koji će se voditi u sudnici novog objekta Mehanizma u Arushi, što će predstavljati još jednu važnu prekretnicu za Mehanizam.

U međuvremenu, sudije Mehanizma i dalje rešavaju po brojnim zahtevima koji se bave raznim pitanjima od navoda o nepoštovanju suda do izmene zaštitnih mera. U tom kontekstu podsećam na nalog predsednika Agiusa od prošle sedmice, kojim je omogućeno prebacivanje na Mehanizam preostalog postupka za nepoštovanje suda koji se vodio pred MKSJ. To pitanje je dodeljeno na razmatranje pojedinačnom sudiji Mehanizma.

Mehanizam i dalje odlično napreduje i na drugim poljima, i služi kao novi, efikasan i delotvoran model za međunarodne sudove u obavljanju svojih mnogobrojnih dužnosti, od pripreme za preuzimanje osnovnih administrativnih i drugih ključnih funkcija koje je do sada obavljao MKSJ do pružanja aktivne podrške Međunarodnom sudu u raspolaganju spisima i prenosu materijala u arhive, i od dodatnog razvijanja svojih pravnih i regulatornih okvira do izvršavanja niza dužnosti u vezi s pružanjem pomoći nacionalnim pravosudnim sistemima.

Nadgledanje izvršenja kazni koje su izrekli MKSR, MKSJ i Mehanizam, jedna je od ključnih rezidualnih funkcija koje nam je poverio Savet bezbednosti. Tokom prethodnih sastanaka obaveštavao sam Savet o tekućem angažmanu Mehanizma sa Vladom Senegala u vezi s mogućim izvršenjem kazni u toj državi. Stoga mi je velika privilegija da objavim da očekujemo da će četiri zatvorenika biti upravo danas prebačena iz Pritvorske jedinice Ujedinjenih nacija u Arushi u nadležnost vlasti Senegala. Tim korakom će se gotovo prepoloviti broj zatvorenika preostalih u Arushi koji čekaju na prebacivanje u zemlju u kojoj će služiti kaznu. U tom smislu želim da posebno zahvalim na izuzetnoj posvećenosti stalnog predstavnika Senegala, njegove ekselencije g. Fodéa Secka, u postizanju ovog ishoda, koji dodatno potvrđuje izuzetnu i vodeću ulogu koju je Senegal imao i nastavlja da ima na polju međunarodnog krivičnog pravosuđa.

Pored ovog impresivnog rezultata, trenutno su u poodmakloj fazi pregovori s nekoliko država članica u vezi s izvršenjem kazni za preostalu šestoricu zatvorenika u Pritvorskoj jedinici Ujedinjenih nacija u Arushi. Verujem i očekujem da će tokom naredne godine svi zatvorenici iz Pritvorske jedinice Ujedinjenih nacija u Arushi biti prebačeni u zemlje u kojima će služiti kazne, što bi predstavljalo značajan korak ka ispunjenju našeg mandata na tom polju.

U širem smislu, moram još jednom da izrazim svoju zahvalnost na dragocenoj pomoći koju Mehanizam dobija od Ujedinjenih nacija. Kao što izuzetna dostignuća MKSJ ne bi bila moguća bez saradnje i pomoći država članica tokom proteklih četvrt veka, tako i blagovremeno i efikasno ispunjavanje mandata Mehanizma zavisi od stalne podrške koju mu pružaju ovaj Savet, njegove članice i međunarodna zajednica, kao i od privrženosti svih zainteresovanih aktera očuvanju neprocenjivog nasleđa MKSJ i MKSR.

Zahvaljujem vam na toj stalnoj privrženosti i kontinuiranoj i vitalnoj podršci koju članice ovog Saveta nastavljaju da pružaju. Hvala vam.
